

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 19ο

Ηλιοβασιλέματα. Πλήθυναν τα φτερουγίσματα πουλιών και το κελάηδισμά τους δυνάμωνε. Η Στέλλα σαλάγησε τα πρόβατα. «Ώρα για άρμεγμα», είπε. Έξω από το μαντρί περίμενε η Γιώργαινα με μια τέσα. Κάθισε στη μπασιά και άρμεγε τις προβατίνες καθώς τις οδηγούσε η Σταουρούλα να μπαίνουν, μία-μία, μέσα. Η Στέλλα έφερε μια κούπα και κέρασαν τα παιδιά φρέσκο ζεστό γάλα. Ο Σωκράτης το ήπια μονορούφι. «Κι άλλο!» ανέκραξε και έδωσε την κούπα στη Στέλλα.

Το σπίτι ήταν γεμάτο ξένους καλεσμένους που θα έφευγαν την άλλη μέρα. Οι ντόπιοι είχαν πάει να τακτοποιήσουν τα ζωντανά τους. Επέστρεψαν το βράδυ και το γλέντι κράτησε μέχρι αργά τη νύχτα. Το πρωί ετοιμάστηκαν όλοι για να υποδεχτούν τους νιόπαντρους με τους συμπεθέρους στα πιστόφια.

Ακούστηκε η φλογέρα του Αναστάση από την πέρα ρούγα και το τραγούδι:

*Βάτους κι αγκάθια πάτησα ώσπου να σ' αγαπήσω
και τώρα που σ' αγάπησα πώς να σε λησμονήσω;
Θα γίνω γης να με πατάς, γεφύρι να περάσεις,
θα γίνω μια γλυκομηλιά στον ίσκιο μου να κάτσεις.
Να πέφτουν τ' άνθια απάνω σου, τα μήλα στην ποδιά σου
και τα χρυσά τριαντάφυλλα τριγύρω στα μαλλιά σου.*

Οι δυο νιόνυφες αδερφές περπατούσαν αλαμπρατσότα. Μπήκαν στο πατρικό σπίτι κατασυγκινημένες. Πίσω τους οι άντρες τους με τους δικούς τους. Καλωσορίσματα και σταυροφιλήματα. Η Στέλλα, η Σταουρούλα και η Νικολέτα κρατούσαν δίσκους με γλυκίσματα, ο πατέρας ο Γιώργης μια τσότρα κρασί. Κέρναγαν τους συμπεθέρους και κείνοι επευφημούσαν: «Καλορίζικο! Να μας ζησουν! Στις χαρές σας οι ανύπαντροι!» Έκαναν και χωρατά στο σπίτι του συμπεθέρου οι επισκέπτες. Προσπαθούσαν να κλέψουν κάτι στη ζούλα. Έπειτα παρουσίαζαν το κλεμμένο και γελούσαν όλοι κατάπληκτοι με την καπατσούνη τους. Μαζί με τους συμπεθέρους έφευγαν και οι καλεσμένοι τραγουδώντας:

Άστε παιδιά να φύγουμε προτού μάς βαρεθούνε, να πάν' οι ξένοι σπίτια τους και οι ντόπιοι στα δικά τους.

*

Ο Ηρακλής με το ασκέρι του θα έφευγε την Τετάρτη. Την Τρίτη, πρωί-πρωί, θα πήγαιναν εκδρομή στον Αϊ-Λιά. Τα παιδιά και η Ερμιόνη καρβαλίκεψαν στα γαϊδούρια, εκείνος με τον Πέτρο πεζοί. Κίνησαν με μπροστάρη τον κουμπάρο του το Στρατή. Τους οδηγούσε από το δάσος, κρατώντας τα καπίστρια των ζώων, ανεβαίνοντας σιγά-σιγά τα κατοράχαλα μονοπάτια της Κουνούκλας και σιγοτραγουδώντας:

Σαν πήρα έναν ανήφορο, κανέλα και γαρίφαλο...

Ανηχούσαν τα τσοκάνια των γιδοπροβάτων, τα κελαηδίσματα των πουλιών και η φλογέρα του Αναστάση από τη Φτερόλακκα. Τα παιδιά γαντζωμένα στα σαμάρια των ζώων ξεφώνιζαν κάθε τόσο. «Μαμά! Να ένα μαύρο πουλί! Να μια χελώνα!» Να ετούτο, να εκείνο σε όλη τη διαδρομή. Ξεκουράστηκαν στο ζωκλήσι του Αϊ-Γιώργη και ανέβηκαν στον Αϊ-Λιά από την ανατολική πλευρά.

Ξεπέζωσαν και πήραν ανάσα. Το απαλό αγέρι τους δρόσισε. Προσκύνησαν και άναψαν κεράκι στον προφήτη Ηλία. Έπειτα κάθισαν στα λιθάρια και δεν χόρταιναν να αγναντεύουν το πανόραμα της περιοχής και την απεραντοσύνη του γαλάζιου ουρανού. «Άμα ανεβώ στη σκεπή του Αϊ-Λιά ίσως δω και τη Ζάκυνθο», αστειεύτηκε ο Πέτρος. Η Μαρία μέτρησε δέκα χωριά. «Δεν φαίνονται όλα τα Βαλτετσώρια, είναι πάνω από δεκαπέντε», είπε ο Ηρακλής και βάλθηκε να τους εξηγήσει την ιστορία του τόπου και που σε τούτο το βουνό στην Επανάσταση του '21 οι παππούληδες έκαναν τρανή μάχη με τους Τούρκους και τους νίκησαν. Σιγά-σιγά, κατέβηκαν παρακάτω και περπατούσαν τα ερείπια του αρχαίου ναού του Ποσειδώνα. Ο Σωκράτης αναφώνησε γεμάτος απορία.

– Μα εδώ είν' βουνά. Ο Ποσειδώνας ήταν θεός της θάλασσας.

– Αυτό είν' το παράδοξο, απάντησε ο Ηρακλής. Σύμφωνα με το μύθο, το ναό τον έχτισε ο Οδυσσεάς για να εξιλεωθεί από κάποιο αμάρτημα. Λοιπόν,

γιατί δεν είμαι ιστορικός, νομίζω να τ' αφήσουμε να σας το εξηγήσει ο δάσκαλος. Λένε ότι υπάρχει η πληροφορία στην Οδύσσεια, που εγώ δεν έχω διαβάσει.

– Περιφημη ιδέα. Μπορεί να γίνει ολόκληρο μάθημα στην τάξη, είπε ο Πέτρος ο φιλόλογος.

Από την άκρη του βράχου αγνάντεψαν το Αηδονοχώρι που ήταν χτισμένο στους πρόποδες του βουνού και του δάσους. «Θα μαγειρεύουνε. Βγαίνει πολύς καπνός από τα τζάκια!» σχολίασε η Μαρία.

Ο Στρατής τραβούσε τα γαϊδούρια και τους οδήγησε πεζούς στην κατηφόρα από ένα γιδόστρατο. Ξαφνικά σταμάτησε. Μια δέντρογαλιά κοιμόταν στο μονοπάτι. Άκουσε το θόρυβο και σύρθηκε μες στο βράχο. Φοβήθηκαν, και κείνος τους εξήγησε ότι δεν ήταν φίδι φαρμακερό. «Το μόνο επικίνδυνο φίδι είν' η οχιά, κολοβή και φαρμακερή», τόνισε. Συνέχισαν τον κατήφορο και άραξαν στην Κρυάβρυση. Ξεδίψασαν και έφαγαν με όρεξη το ψωμοτύρι και τα αβγά που είχαν φέρει μαζί τους. Ένα πουλάκι με κόκκινο λαιμό τριγύριζε ανήσυχος στον παραδίπλα θάμνο. «Είναι ο καλογιάννος, ο βασιλιάς», είπε ο Στρατής και πήγε τα παιδιά να δούνε τη φωλιά του. Τα νιόσκαστα άνοιγαν φαρδιά-πλατιά τα στοματάκια τους. Τα κοίταζαν εκστατικά. «Να τα ταϊσουμε», πρότεινε η Μαρία. «Όχι, παίρνουν τροφή μόνο από τη μάνα τους. Πάμε γιατί φοβάται να 'ρθει».

– Αφού είν' τόσος δα! Γιατί είν' βασιλιάς; ρώτησε ο Σωκράτης.

– Μικρούτσικος είν' ο κοκκινολαιμής αλλά είν' και πανέξυπνος, σχολίασε ο Στρατής. Λοιπόν, το παραμύθι λέει, ότι «μια φορά ζητούσαν τα πουλιά βασιλιά, και ο Θεός τους είπε να γίνει βασιλιάς εκείνο το πουλί που θα πετάξει ψηλότερα. Τα πουλιά δεν ήθελαν να γίνει αυτή η αναμέτρηση, γιατί ήξευραν πως έτσι ο βασιλιάς θα γίνει ο αετός· μόνον ο καλογιάννος δέχτηκε. Αποφασίστηκε λοιπόν, να γενεί ο διαγωνισμός ανάμεσα στα πουλιά. Πετάνε ο αετός, πετάνε και τα άλλα πουλιά. Άμα ο αετός πέρασε όλα τα πουλιά στο ύψος και έφτασε έως εκεί που δεν μπορούσε να πετάξει ψηλότερα, εφώναζε: Ποιος μπορεί να πετάξει ψηλότερα από μένα; Ο καλογιάννος τότε, που είχε κρυφτεί στη ράχη του αετού, πρόβαλε ολίγο πάνω από τον αετό και εφώναζε: Εγώ! Και έτσι έγινε βασιλιάς».

– Τον κατεργάρη! αναφώνησε η Μαρία.

Αποφάσισαν να κατεβούνε κατευθείαν, σιγά-σιγά και με τα πόδια, για να μην κάνουν το γύρο από την Κουνούκλα. Το δάσος τούς περίμενε δροσερό, μαγευτικό. Το σκοτεινό του βάθος προκαλούσε δέος. Η βλάστηση τανιζόταν να φτάσει τον ουρανό και έφραζε τον ήλιο και το αγέρι. Τα κούρμπενα περιπλέκονταν στους κορμούς των δέντρων και ήταν σα να έστηναν παγίδες στο διάβα τους. Ένωσαν να βρίσκονται σε τόπο εξωτικό. Ο Στρατής τους οδηγούσε από γνωστά του μονοπάτια. Στα κλαδιά διέκριναν φωλιές πουλιών. Ένας κότσουφας λαλούσε έντονα. «Θα 'χει φωλιά εδώ κοντά», είπε ο Στρατής. Σταμάτησαν στο Νεράκι και δροσίστηκαν. Τριγύρω τους αφθονούσαν τα βότανα, τα βρύα και τα λουλούδια. Η Ερμιόνη μάζωνε πολυτρίχια για το λούσιμο των μαλλιών, η Μαρία μανουσάκια. Οι φτέρες ξεπερνούσαν το μπόι τους. Φτάσανε στο ξέφωτο της μεγάλης λάκκας και πήραν ανάσα. «Ηρακλή, θυμάσαι τις οξίες, στο Κλαράκι, που βρίσκαμε πολλές φωλιές;» «Βεβαίως», απάντησε εκείνος.

«Γαβ! Γαβ!» ένα σκυλί ήρθε καταπάνω τους. «Ο Καψάλης!» έκραξαν τα παιδιά και άρχισαν να τον χαϊδεύουν. Στην παρακάτω μικρή λάκκα, η Στέλλα έβοσκε το κοπάδι της. Θα κατέβαιναν στο χωριό παρέα. Ήταν ώρα για το άρμεγμα. Σαν έφτασαν στο Γαυράκι, ο Στρατής και η Στέλλα συνέχισαν το δρόμο. Ο Ηρακλής με την Ερμιόνη, τα παιδιά και τον Πέτρο σταμάτησαν και αγνάντευαν από ψηλά τις γυναίκες που γέμιζαν τα βαρέλια. Έπειτα κατέβηκαν και ήπιαν νερό στη βρύση. Ακουγόταν το τραγούδι των γυναικών που έπλεναν στο ρέμα.

Μες στο ποτάμι στις ετιές, πλέναν δυο-τρεις μελαχρινές.

Και παρακάτω στο βαθύ, πλένει η Ρηνούλα μοναχή...

«Ε, αφέντη Ηρακλή, δώσ' μας το μαντίλι σου να σου το πλύνουμε». «Το πλένει η κυρά μου», απάντησε εκείνος και γέλασαν.

Κοντοστάθηκαν κάτω από τα πελώρια πλατάνια και αφουγκράστηκαν το κελάηδισμα των αηδονιών.

– Είναι ευλογημένο τούτο το χωριό. Πανέμορφο και τα 'χει όλα. Βουνό, δάσος, κάμπος και μπόλικο νερό, σχολίασε ο Πέτρος.